

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dobánytörszékben.

A sajtó hatalma.

(v.) Azt hiszem, valamennyiünket bámulatba ejtett II. Vilmos német császárnak Krupp acélkirály gyászos halála alkalmából mondott beszéde. Megrázó igazságot jelentett ki, mely mindannyiunk előtt ismeretes s mégis új erővel hatott ennek hallása.

Kétségen kívül sok oka van a jelen szomorú állapotainak, sok visszaélés fordul elő az emberi társadalomban, sok minden javításra vár: de ezek között talán legelső a sajtó visszaélése. Régi igazság, hogy „littera occidit“, de soha nem volt ez annyira igaz, mint ma.

A szabadsajtó nagy vívmánya az újabb időknek, de nem tudom, magában véve előnyére vált-e ezen joga az emberi társadalomnak. A nemes eszmék tova terjesztése s a társadalom különböző rétegeibe való bevezetése nagyon üdvös jelenség, de a szép külső alatt néha életlő méreg lappang. Temérdek példa szolgálhat erre a szomorú igazságra. Sajnos, elfajulása ez a megtévedt emberi elmének.

A ki a népek szellemét rongja meg, milliókat öl, de ki e szellemet megtisztítja, millióknak ad életet.

A mai társadalmi viszonyok között a

sajtó minden másnál fontosabb organum, mely egyként rendelkezésére áll avatottnak s avatatlanoknak. Sőt azt mondhatom, hogy a kufár szellem száz karu polypokkal dolgozik, melyek mindgyike bár más-más formában, alávaló hitvényt szór az emberiség közé. De nem nyíltan teszi azt, színes papírral rejti az anyagot. A ragyogó külszín azután elveszi az emberek szemének világát s örömmel ragadják meg a „kedvező“ alkalmat.

Nagy igazság rejlik a mondásban: a nemzetek élte azerények s bűnök élete. A mi áll a nemzetekről áll az egyesekről. Sőt ez a jelen esetben még nyilvánvalóbb, ha egyesekre alkalmazzuk. Kinek belsejében a bűn vetett tanyát, az csak ebből táplálkozhatik, sőt másoknak is ebből adhat.

A levegő folytonos hullámozásában egyik kebelből ki a másikba bejut. Mindegyikben maradó nyomot hagy s életet vagy pusztít. A fertőzött keblek levegője megfertőzti az újabb kebleket, melyekbe bekerül, sőt romlottságában növekszik, mert sokszorozódik.

Es ezen hullámozó mozgalom folytonos s szükségképeni: hiszen az ember lélegzete, éltető mankója maga az élet. Ez az emberi gépezet forgató kereke, mely

nyugalomba nem térhet. Ime a szellem folytonos áramlata vagy ennek hű képe.

Es a mennyiben az emberi romlottság általános s minden egyénben ujult erővel növekszik térben és számban is; a romlottság mindig könnyebben terjed, mint az ellentéte. Az mozgásba hozza a kebleket s vele az akaratot; ez előző munkát tételez fel, mert minden egyénben önként tör elő a természeti romlottság. Ezt kell előbb az embernek leküzdödni s csak ennek a nyomán jöhet a második munka: a jó szellem üdvös tevékenysége. A nemes eszmék terjesztése tehát már második harc az ember keblében, míg a gonoszoké az első. Ime a szellem folytonos áramlatának fejlesztő s akadályozó oka.

Es a sajtó, mely az eszmék irányulásának, sokszor irányításának hivatott eszköze; igen sokszor megfélekedzik nagy fontosságáról. Letér nemes utjáról, mely rögös s rátér a nemtelenre, mert ezen kevesebb erővel könnyebben halad. Sok bámulója is akad ezen, kik tüntető örömrivalgással üdvözlik újabb találmányu s tetszetős külsejű formájában. A környezet nem veszi észre, hogy a megcsodált gépezet hatalmas port vert fel, mely az ő tüdejét is megöli, s ellep mindent, mi közelében van. Es a mi még sajnosabb, mindez

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Sáros Maiju.

Irtá: Pictari Páivárinta.
Folytatás.)

Mikor hazaért, oly vidámnak és meglepődöttnek tűnt fel, hogy szülei örömtől sugárzó arcán egészen elcsodálkoztak, annál is inkább, mivel az utóbbi időben nagyon szomorúnak és levertnek látszott.

— Mi tett téged egyszerre oly vidámmá? kérdé anyja, mikor egyedül voltak.

— Édesanyám? Menyasszonyt választottam. Igaz ugyan, hogy rosszul csináltam, mert veletek nem beszéltem meg a dolgot, de nem tehettem. De most a szívem úgy tele van örömmel és boldogsággal, hogy nektek mindent megmondhatok, — mondá Jakkó és megölelte anyját a gyermek igazi szeretetével és őszinte gyöngédségével.

— Hát aztán találtál asszonyt magadnak? kérdé az anyja.

— Találtam.

— Hol és ki az?

— Ah, anyám, az — — ő az! — Ne haragudjál! Atyám neheztel érte. Ne, szomorodj el miatta, hisz ő oly jó. — — — Ó a Sá — — Sáros Maiju, mondá ki végre a nevet.

— Fiam, atyádnak többé nincs szava ellene. En tudok már mindent, — mondá most az anyja.

— Anyám, anyám, tehát tudod már? Ki mondta neked? Honnan tudod, hogy atyámnak nincs ellene kifogása? — kérdé Jakkó türelmetlenül.

— Beszéltem atyáddal a dologról és megnyugtattam. Ó teljes szabadságot ad, tégy úgy, mint jónak látod.

— Oh mily jó vagy te, anyám! Így beszélt atyám? Igaz ez csakugyan? Nem tudom, mit is mondtak, hogy köszönjem meg ezt neked?

— Itt jön ő, atyád beszélj csak vele!

— Atyám, igaz, hogy nem haragszol többé, ha a Sáros Maijut feleségül veszem. Anyám azt mondja, hogy beleegyezésedet adta. Igaz?

Tégy, a hogy akarsz? felelt az atya.

— Es nem haragszol rám és Maijura?

— Nem haragszom rátok.

— Köszönöm, atyám, most már meg vagyok nyugodva, és tudom, hogy Maijura is örövendetes lesz ez a hír. Azonnal el kell neki mondanom.

— Menj csak, eredj!

Jakkó a mily gyorsan csak birt, a vályogvetőbe sietett, a hol természetesen nagy örömmel fogadták. Most érezte csak igazán Maiju a békét és boldogságot szívében.

Midőn a plébános a következő vasárnap felolvasta a kihirdetéseket, az egész gyülekezet hegyezte a fülét, mikor Jakkó nevé hallotta. Halljuk csak, ki a menyasszony? — sugdosták és mindjárt utána: pfúj! a Sáros Maiju. Néhány asszony fintorgatta az orrát, hogy nemtetszését kifejezze.

Másnap reggel Maiju vetélytársának apja, a kivel Jakkó apja már szerződésfételt is kötött, a Koszkelába jött, hogy a házigazdával négy szemközt beszéljen.

— Hogy történt ez a mi megegyezésünk után? kérdezte az idegen.

— Ez biz így történt, — felelt a koszkelai gazda egykedvűen.

— Hát bolondjád akarsz engem tenni?

— Nem én!

— Magyarázd hát akkor meg a dolgot!

— Eleg világos az. En fiannak jogot adtam, hogy válasszon, mert ez bizonyára az ő dolga, és hogy kit választott, tudod. Bevallom, hogy joggal voltam, a mikor az ő ügyeibe avatkoztam, a melyet én nem értem és a mihez nekem semmi közöm. Ez az egész.

— Mi: hát egy fiú házassága nem érdeke az apának? Furcsa! Igenis, a szülőknek kötelessége gyermekük szerencséje felett örködni.

— Egészen helyes; minden dologban, de ebben az egyben nem.

— És miért nem ebben is?

— Hát csak azért, mert honnét tudjuk mi azt, hogy szerencséjére vagy szerencsétlenségére lesz-e az? Gyakran megtörtént már, hogy mikor a szülők gyermekükre akarták kényszeríteni a vélt szerencsét, éppen ez által zavarták a legnagyobb boldogtalanságra.

— Hogyan, hát nem tudja az ember, vajjon szerencsét készít-e saját gyermekének? A hol pénz van, ott van szerencse is. Mert a pénz minden felett van.

— Ezt ugyan rosszul mondd, mert a pénz nincs a tiszta lelkiismeret felett.

— Szinte azt hiszem, hogy vénasszony beszédet hallok.

— A vénasszonyok beszéde is jó, ha igaz.

— De én elégtelt követelek ezért, — fakadt ki a jövevény dühösen és tenyegetőleg.

— Miféle elégtelt? Hogyan?

— Ugy, hogy fiadat kényszeríteni fogod, hogy hagyja el azt a leányt és vegye el az anyémet, a mint megegyeztünk.

még tetszik is s örvendve hívja a bámuló közönség — mondjuk ki most már, az újságokból a modern eszméket — keblébe.

Ez az oka, miért oly fontos állás az újságírói állás s miért becsülük meg mindenfelől oly feltűnően. Méltán meg is érdemli az emberiség tiszteletét a hivatott journalista; de méltán mondhatjuk ki kárhoztató ítéletünket, ha feladata teljesítésében meglepett.

És sajnos, manapság temérdek nemcsak a magáról megfélemedezett, hanem a tudva s szántsándékkal romlott irányban működő újságíró is.

Méltán mondotta ki a németek hatalmas császára kérelmetlenül a gyilkosság vádját a szociális sajtóra. Mennyi hasonló eset előzte meg a nemes *Kruppét*, ki tudná megmondani?!
De legalább elhangzott az ítélet s örvendetes jelenség, hogy nem kisebb ember ajkáról hangzott el, mint *II. Vilmos*. A fejedelmeknek vannak katonáik, kik urakat követni tartoznak. Mily öröm lehet az ilyen nemes fejedelem szolgálata! Ebben az eszmében az egész világ komoly gondolkodásu egyénei szívesen követik *II. Vilmost*. Kövessük mi magyarok is!

Hatósági zálogház.

A múlt esztendőben örömmel üdvözöltük *Mohai* Lajos pénzügyi tanácsos, akkor főszámvevő indítványát, a mely főleg, de majdnem kizárólag a szegény nép helyzetének javítását célozza. Az indítványozó ugyanis a hatósági zálogházat ajánlotta akkor, mint olyan intézményt, mely a nyomoruságos életviszonyok között a megélhetés kolduskenyerét tenné olcsóbbá azokra nézve, a kik a zálogházi kölcsönök igénybe vételére alkalmasul gazdag, szinte úszora-kamat árán juthatnak segítséghez. A zálogbárcának hiányos adatai, a percentekben levont kamat éppen nem könnyű számíthatósága, de meg a kényszerhelyzet is gyakran szolgáltatott alkalmat a visszaélésekre s a jogorvoslat az ügy négyesem közti

— Azt biz nem teszem, de nem is tehetem, mert fiamnak, a mint már mondtam, teljes szabadságot adtam. A mi egyezség megtörtént, a mellet maradtunk és — most egy szót se többet a dologról — mérgeskedett a gazda.

— Szép kincse akadtatok, mondhatom; Sáros Majju — — egy koldusleány, pfúj!

— Nálunk lesz kenyere. De most már tanácslom, hogy elhord magad.

— Isten megáldjon!

— Isten veled! — viszonzá a koszkelai paraszt s az idegen eltávozott. Ezzel az ügy el volt intézve.

Néhány hónap mulva nagy, fényes lakodalmat ülték Koszkelában. A község tisztelteméltó ős plébánosa adta össze az ifju párt és az esketés után megható beszédet intézett hozzájuk. — Arról beszélt, hogyan lehet az ember boldog a legnagyobb csapások közepette is, ha megelegedett és megnyugszik Isten akaratában. Arról is beszélt, hogy Isten néha az emberekre keresztet és szomorúságot is küld éppen akkor, mikor boldogságuk a legnagyobb, hogy megpróbálja őket; ezt azért teszi, hogy megmutassa, hogy e földön minden az ő kezében van. Azt mondta, hogy Isten sokszor éppen attól foszt meg bennünket, a mi legjobban szívünkhez nőtt, hogy megtanuljunk ott mindenekefelett félni és szeretni. És a ki ebben a megpróbáltatásban megállja helyét, minden ingadozás nélkül, a nélkül, hogy vigasztalást és ólalmat másutt keresne, mint Istennél — ez többet ér, mint az arany, mert ez tűzben próbáltatott ki, ez oly kincset ér, melyet a rozsdá meg nem emészti kincset, mely örökké tart — örök életet!

Szivereható beszéd volt és úgy tetszett,

lebonyolítása folytán annyira riehékes volt, hogy számtalan esetben, sőt — lehet mondani — mindig megtörles nélkül maradt az e téren elkövetett, de tanu hiányában be nem igazolható visszaélés.

Nem beszélünk egyesekről, általánosságban kétséget nem szenvedhet ezen állításunk s hogy a közfelfogás a zálogházkérdés megoldásánál ez, azt a városi bizottsági testület állásfoglalása igazolta, midőn a hatósági zálogház eszméjének megpendítése alkalmasul részletes indoklás nélkül *elűben* rögtön kimondotta a terv megvalósítását.

A cél kétségtelen: segíteni a szegény népen s kiragadni a szipolyozók körmei közül! Ezt véli elérni a közönség a hatósági zálogház felállításával. Az indítvány nem maradt papíron, közeledünk a megvalósulás felé. A bizottság saját kebeléből tanulmányokra küldött egyeseket s ez nem lett eredménytelen, mert *Mohai* Lajos pénzügyi tanácsos már elkészítette az erre vonatkozó szabályrendelet-tervezet s azt hisszük, hogy a város bizottsági testülete már a közel jövőben érdemleges határozatot hozhat a hatósági zálogház ügyében.

Az alapszabály-tervezetnek részletes bírálatába egyelőre nem bocsájtjuk, annyit azonban már ez alkalommal is kijelenthetünk, hogy főleg a hatáskör megállapításánál mindenben nem értünk egyet a tervezővel, még kevésbé mondhatjuk ezt a javadalmak megállapításánál. A szabályrendelet-tervezet 45. §-ában ugyanis ezt olvassuk: „A városi tanács felügyeleti jogát szintén gyakorolja; a törvényhatósági tisztviselők valamelyikét az intézet igazgatói teendőivel megbizta; . . .” A 40. § pedig azt mondja: „ . . . a megbízatást az illető tisztviselő elfogadni köteles.”

A tervező ezen javaslata helyes s mondhatnók, másképp a tanács felügyeleti jogának közvetlen gyakorlását, illetve eredményes érvényesítését el sem képzelhetjük. A mennyiben azonban a tanács valamelyik tagja a megbízatást elfogadni köteles, nem értünk egyet a tervezővel, midőn az 53. §-ban — a javadalmazásról lévén szó — az igazgató, főszámvevő, illetve helyettese, a pénztárnok, ellenőr és becslőmester részére az évenkénti nyeresémből 2% jutalékokat óhajtat megállapítani egyenként. Mert hisz az intézet céljával, mely a szegények nyomorának enyhítése, ez a javadalmazás össze nem egyeztethető. A pénztárnok, ellenőr és becslőmester rendes fizetést élvez s így külön dotációval ambicionálni a forgalom, ezzel a nyeresémi növelését a szegény nép garasából — a helyesen felfogott céllal össze-

mintha az öreg, életében sokat megpróbált férfit szavaiban valami prófétai jóslat jelenék . . .

IV.

Ámbár a koszkelai majoros fia házasságát többé nem ellenezte, szíve mégis elhidegült Jakkó és Majju iránt. De nem mutatta senki előtt, sem szavaiban sem tetteiben, legkevésbé a két fiatal előtt, mert még a gazdaságot is rájók bizta, jóléhet a birvágy mindig ott rágódott a szívében. Csak zárkózottabb és szótalanabb lett, mint azelőtt volt.

Majju a lakodalom után magát teljesen a háztartásra adta és minden olyan könnyen ment nála, mintha már évek óta egy egész udvarházat vezetett volna. Éles szeme észrevette a legkisebb rendtelenséget is, és mindent oly szép rendbe hozott, hogy ránézni is öröm volt.

Amellett vidám, vig és barátságos volt. Nem vesztette el jó kedvét és nem szőrtőlődött csekély hibák miatt, hanem oly könnyen vett mindent, mintha nem is történt volna és ügyes keze alatt minden megint a rendes kerékvágásba zökent. Mindenki iránt egyformán nyájas és szíves volt, nem téve különbséget gazdag és szegény között; nem felejtette soha, hogy maga is mily szegény volt és ezért a szűkölködők iránt mindig résztvevő szívet viselgetett és valódi jötevőjük volt. Jakkókat teljes odaadással szerette és minden lehetőséget megett, hogy kedvében járjon; Jakkó pedig most tanulta csak meg igazán becsülni és megismerni, mily nagy kincset kapott Majjuban. Boldogsága oly nagy volt, hogy azt hitte, a földön egy halandó ember se fogható hozzá.

(Folyt. köv.)

egyveztethető intenció nem lehet. Még kevésbé rokonszenvezünk azzal a gondolattal, hogy a főszámvevő, illetve annak helyettese ilyenképen korálrassék, mert eltekintve attól, hogy az efféle percentes dotáció a főszámvevői állás tekintélyével volna nehezen összeegyeztethető — magánvállalatoknál bármennyire szokásos is, — a fenntebb kifejtett elv alapján az intézmény intenciójával nem lehet összhangzásban, de egyébként is a hatósági zálogház felállításával felmerült számvevői teendők legnagyobb része olyan, mely magán zálogházaknál is a számvevőség hatáskörébe tartozik s mindaddig a hivatali állással járó kötelességnek tekintett.

Ha az eddigi állások teendőinek külön honorálására a percentes osztalékok nem tartjuk helyesnek, az igazgatói teendőket ilyképp díjazni a városi tanács méltóságán alulinak tekintünk. Az igazgató ugyanis a városi tanácsot képviseli, a városi tanács vagy annak tagjai pedig a város érdekében kifejtett tevékenységükért véleményünk szerint külön díjazásra zárom nem tarthatnak. Kötelessége minden tanácsosnak annyit tenni, oly tevékenységet kifejtetni a város érdekében, a mennyire szellemi és fizikai erejénél fogva a körülmények szerint képes.

Az utóbbi időben itt-ott emlegettek s a munkaanyag megosztására vonatkozó kombináció pedig sehogy sem állja meg a sarat. E szerint ugyanis a fogyasztási adóhivatal felügyeletét a gazdasági tanácsos gyakorolná s a pénzügyi tanácsos e helyett a zálogházi igazgatói állást töltené be. Hogy a gazd. tanácsos, ha már valamelyik ügykört hivatva lenne is betölteni, nem a fogyasztási adóhivatal ellenőrzését gyakorolhatná, ez alig szenvedhet kétséget, mert hisz, hogy egyebet ne említsünk, a gazdasági tanácsos éppen ezen állásánál fogva nem az iroda embere, hisz tevékenységének tere sem az.

E kérdéssel különben is legközelebb részletesen foglalkozunk, e cikk szűk keretében csak jelezni óhajtottuk már jó eleve álláspontunkat.

UJDONSÁGOK.

— **Amatőr-kiállítás.** A kiállítás második hetében némi élénkség mutatkozik e „Magyar király” szálloda tarka kiállítási termeiben. Fokozódott-e az érdeklődés avagy csak a kintutetések, illetve kintutetések iránti kíváncsiság vonzza az embereket a művészet ideiglenes csarnokába, nem tudjuk, a látogatók számának növekedését azonban örömmel regisztráljuk akkor, midőn a zsűri ítéletét közöljük. E szerint:

Arany érdem kaptak: Haranghy György, Hruska Gyula, gróf Esterházy Mihály, Hackenberg Györgyné.

Ezüst érdem kaptak: Meszleny Bence, Thúry József, dr. Kelemen Lajos, Kurelcné Say Tekla, K. Nagy Dezső, dr. Scholtz Kornél, Keresztes Rózsa, Gámán Dezső, Bereczky Miksáné és Schneider Adél.

Bronz érdem kaptak: Anderlik Ede, Oberhuber Jenő, Hackenberg György, dr. Lázár Elek, Alexy Emil, dr. Szakách János, Dedinszky Vladimir, Klökner József, Pejtsik Károly, Kovács Jenő, Novomeszky Imre, Stále Kálmán, dr. Bardócz Gyula, Birchbauer Károly, Szalay Péterné és Bodó Lajos.

Dicsérvő oklevelet kaptak: Moravec Kálmán, Fűrész Róza, Szemere Ilona, Cserna Andor, Zurna Károlyné, Hoffmann Marci, Peék Gyula, Schranz Jánosné, Igmány Victoire, grf. Zichy Erzsébet, ifj. grf. Festetics Bennó, Schmidt Ferenc, Szentimrey Dezső, Káplány Gábor, Kokányi János, Wertheim Imre, Tolnay Vilma, Wolf Erzsike, Fray Lajos, Stignitz Vilmos, Ványi Zsigmond és Pollasek Annus.

Versenyen kívül dicsérvet nyertek: Zsolt József festőművész, F. Fischer Jenő porcellángyáros, dr. Kéry István, báró Bochus László (Stereoskop képekért), Szőke Gyula és a „Könyves Kálmán” műkiadó részvény-társaság.

Itt említtük meg, hogy **horvádzsenkarunk** ma, továbbá f. hó 6-án vagyis szombaton és f. hó 8-án azaz hétfőn az amatőr-kiállítás termében **sétahangversenyt** tart, mely d. u. 5 órakor veszi kezdetét. Belépti-díj 1 korona. A hangverseny folyamán a kiállítás helyiségében buffet is lesz.

— **A szülői szeretet.** Általános részvételt keltett városzerte az a szerencsétlen eset, amely a helybeli tanító kar egyik tagjával történt *Déni Béla* tanító hétéves ötéves és kétség között állapította szerencsétlen családját, melynek tagjai difteritiszben feküdtek. Egyik kis fiát, a legnagyobbat és legkedvesebbet elragadta a halál. Felesége majdnem áldozata lett a romboló nyavalyának. Egyik kis fia most is élet és halál között lebeg. A míg tanított, a selyem-utcai iskolának volt tanítója, a hol tudvalevőleg irtózatossá az osztályok túlszűfoltossága (az egyik osztályban 180-on felül vannak a gyermekek). Részben ez a helyzet volt oka nagyfokú idegességének, amelyhez járult a betegápolás, az övéért aggódó családapa ezernyi gondja és fáradtsága. Saját vallomása szerint két hete nem fektült még le. A folytonos virrasztás következtében oly idegromok lepték meg, hogy felesége kénytelen volt orvosát küldeni, a ki állapotát közveszélyesnek jelentette ki. Először a Szent-György kórházban kerestek neki helyet, onnan azonban a túlszűfoltosság miatt elutasították. A város házában a polgári szobaként tekintett magánzárkában jelenleg Hollósy Gábor vendéglős van, a ki szintén mint közveszélyes beteg került oda. A rendőrszobában elhelyezni azért nem lehetett, hogy fűszos betegedések helyéről jöven fel, hogy a ragályt továbbterjeszti. Helyet másként nem találván számára, az egyik rendőri zárkát tisztították ki, befűtötték és ott ágyat állítottak fel, elhelyezték. Kipihente azonban magát s az orvosi vizsgálat után megengedték neki, hogy ismét hazatérhessen családja körébe.

— **A hivatalos lap.** A vármegyei új ügyviteli szabályzat többek között arról is intézkedik, hogy minden egyes megyében „Vármegyei Hivatalos Lap”-ot kell kiadni legkésőbb 1903. év július hó 1-től. A lap az állam nyelvén jelenik meg s közzélni fogja a miniszteri és megyei rendeleteket, értesítéseket, határozatokat, pályázatokat, hirdetések, közönségeket s a nem bizalmas természetű hivatalos közleményeket. A lapban foglalt rendeletek kötelezők a megyei tisztviselőkre még akkor is, ha külön írásban nem is kapják meg. A lap melynek költsége a megye házi-pénztárát terheli, minden hét csütörtökön jelenik meg.

— **A basa-utcai rablógylőosság.** Székesfejérvárnak alig volt szenzációja mostanában, mely az emberek érdeklődését úgy fel tudta volna csigázni, mint az augusztus 12-ére virradóra felfedezett rablógylőosság a basa-utcaban. Egész legendakör keletkezett immár körülötte s nincs olyan aprólékos részlet, amely a nagy közönséget ne érdekelné. Most, hogy az exhumálás megtörtént, nagyon sokan tündönnék, hogy mi fog történni most? A közönség indokolatlanul gyanakvása állandó. Akárhányszor hall az ember ilyesféle kifejezéseket:

— Meglássza kérem, el fogják sikálni az egészpet.

Pedig a bíróságnak a pártatlanságában kétkedni egy pillanattal sem szabad. Hiszen nagyon jól tudják azt ott, hogy ha legkevesebb elnézést megengednének, a közönség bizalma és tisztelete az igazságot ítélő hatalom iránt mélyen megrendülne. Az exhumálás is sokaknak szöveget üt a fejébe. Ha a külérőszak nyomai oly nyilvánvalók voltak a hullán, miként történetek, hogy a törvényszéki orvos öngyilkosságát minősítette. Ezzel szemben éppen a mostani exhumálás van hivatalos arra, hogy teljes világosságot hozzon a sötét eset rejtelmeibe. Azok után a hírek után, melyek itt-ott kiszivárognak, úgy tudjuk, hogy a gyilkosságot minden kétséget kizárólag meg fogják állapítani. Dr. Generzich Antal a hullának több részletét magával vitte Budapestre. Így a mellkast, melyen a bordatörések kétséget kizárólag külérőszakra következtetnek. Elvitte a tüdőt, melyből a megfojtásra lehet következtetni. Sőt a mint halljuk, a többiekhez egy újabb bűnjel is akadt. Az áldozatnak az alsósóknájya, amely meggyilkoltatásakor rajta volt s a melyen állítólag véres kéznyomok vannak, a mint a gyilkos kezét oda beletörtülte.

— **Kereskedő segítők figyelmébe.** Szíves tudomására hozzuk egyesületünk tagjainak, hogy a kedvezményes színházi jegyek, hasonló árban, mint a múlt évben, ismét kaphatók. Szelvények az egyesületi szolgánál szerezhetők be. *Kereskedő-Ifjak Egyesülete.*

— **Vidéki városok vízvezetése és csatornázása.** Fontos javaslaton dolgoznak most a belügyminiszteriumban. A kormány törvényhozási uton ki akarja mondani, hogy minden város, amelynek legalább 10.000 lakosa van, tartozik magát vízvezetékekkel ellátni és általános csatornázást létesíteni. A kormány ezen tervét a városok által egységesen felveendő kölcsön útján óhajtja keresztülvinni. Az a kérdés, hogy ha tényleg válik a kormány terveze, előnyösebb lesz-e városunkra, mintha önállóan venné fel a város a szükséges kölcsönt. Talán nem ártana, ha a hatóság már eleve gondolkodnék a dolog felett, nehogy később bánja meg a késedelmet.

— **Választás.** Az elemi iskolák tanítói kara ma délelőtt ejtette meg a választást azokra nézve, a kiket az iskolaszéke képviselővel megbízott. A szavazás eredménye a következő: Wagner Antal 33, Vida Dezső 19, Solyom Lajos 18, Magó Károly 16, Weisenfeld János 12, Almásy Ferenc 2, Nyéki Jenő 1, Szeib István 1 szavazatot kaptak. A három legtöbb szavazattal bíró képviseli a tanítói kart.

— **Botrány a kulisszák mögött.** A kulisszák mögé gyakran nem szabad betekinteni, mert az élet festett deszkáin számtalanszor folyik le olyan jelenet, a minőt Thalia templomában ugyancsak nem szívesen látunk. Egy ilyen jelenet játszódott le a múlt hét egyik estéjén is. Nem vettük volna tudomásul, ha a nyilvánosság szeme már rá nem tekintett volna s főleg ha nem elferdített képet látott volna. Először is egy nagyon szokatlan jelenség tűnik fel a színtársulatnál. Kunhegyi Miklós társulatánál szerződött van a saját elvált felesége: Molnár Bella asszony. A másik dolog még szokatlanabb s ez az, hogy Kunhegyi szingizagató a saját felesége udvarlójának védője is. Mert ily szerepre vállalkozott a szingizagató úr két rendőrkapitányval szemben akkor, midőn ezek hivatalos kötelezettség teljesítésük a feleség udvarlójával szemben. A múlt hét egyik estéjén ugyanis Simon és Kuti kapitányok előadás alatt a színpadra léptek. Ugyanekkor Molnár Bella, a direktor elvált felesége reprodukálhatlan, drasztikus istenkáromlás közepette rohan kifelé a színpadról s midőn szavaiból Simon alkaptány meg tudta, hogy idegen van a színpadon, iparkodott érvényt szerezni a színházi szabályzatnak. Ez nem tetszett Kunhegyi igazgatónak s ilyenformán traktálta a kapitányt: Ki küldte magát ide, hogy én felettem rendelkezék! Itt én parancsolok, a színház az enyém, a rendet én tartom fenn. Maga legfeljebb nekem segítkeznek. — Ez gyönyörű dolog! Kijutott a dologból Kuti kapitányunk is, mert vele szemben immigyen lépett fel a direktor úr: Kicsoda maga? Hányan akarnak felettem rendelkezni? — Az lett volna a legszébb, ha a két kapitányt kidobta volna a direktor! Bizunk Réf kapitány erélyében, mert ő itélkeznek ebben a botrányban ügyben. Részletek következnek.

— **Adomány és köszönet.** Dukovics Sámuel veszprémi lakos, csapó mester a székesfejérvári aggiparosok segélypénztára javára 100 koronát adományozott s ezért köszönetet mond az Elnökség.

— **A Fejérmegyei Gazdasági Egyesület** folyó hó 9-én délután fél háromkor a fejérmegyei takarékpénztár tanácstermében rendes közgyűlést tart. A tárgysorozat főbb pontjai: az 1903. évi költségvetés és munkaprogram megállapítása; a gazdasági cseléd segély-pénztár elterjesztése ügyében hozandó javaslatok tárgyalása. Tekintettel a közgyűlés utóbbi fontos tárgyra az érdekelte földbirtokos, gazdatiszt, lelkes és tanító urak minél nagyobb részvétele kéri.

— **Színházas könyvkötő-segéd.** Részletesen megírtuk Nagy Lajos könyvkötő-segéd esetét, a ki városunkban gazdájától, Friesz József könyvkötőtől mintegy 100 korona értékű ruhaneműt és szerszámot ellopott s aztán megszökött. A fiatal legényember Budapesten át az Eger melletti Felső-Tárkányba utazott, a hol nagybátyja pénzszerényét feszítette fel s ott is lopott. — E közben Simon alkaptány valamiképp kiszimatolta, hogy egy helybeli barátjával levelezést folytat, ezt használta fel az elfogatásra. A terv sikerült. A helybeli jóbarát végre is tudtára adta a tolvaj szökevénynek, hogy Nagy-Lajos csakugyan Nagy-Kanizásán a postahivatalnál jelentkezett a levél-

lért s legnagyobb meglepetésére a rendőrség kiküldötte várta a hivatalában. Egyelőre az ottani ügyészség vette pártfogásába a fiatal szélhámost, a kit legközelebb városunkba kísérnek, hogy elvegye büntetését itteni bűneier.

— **Névváltoztatás.** Kummer Ferenc iztméri illetőségű, budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei vezetéknévüket belügyminiszteri engedéllyel Kelemen-re, Lichmann Mór székesfehérvári lakos és kiskoru gyermekei pedig vezetéknévüket László-ra változtatták.

— **Hűlén alkalmazott.** Lázás munka folyik az egész városban, hogy a közel jövőben villány fény mellett gyönyörködjünk az utca sártengerében. Drótozzák a város keresztül-kasul s a villanosdronyok hatalmas tekerceken hőmpolyognak végig az utcákon. És azt hinné az ember, hogy az ilyfajta, nehezen elkészíthető dolgoknak nem akad jótalan gazdája, talán teljes biztonságban hitte maga a jogos tulajdonos is, pedig a mai eset bebizonyította, hogy éppen az a tolvaj, a kinek az őrzetere bizva volt. Göber Ferenc és sógora, Tramantini János szerelői minőségben szolgálták a Schuckert-cég villamos részvény-társaságot. Egy kis mellékjövdelemre akartak szert tenni s ebben segítkezett nyújtott nekik Brick öszeres. Már a régi Szögyény-féle ház kapuja alatt volt egy csond sodrony-vezeték, mikor rájöttek a turpisságra s meggátolták az eladást. Most mindketten a rendőrség foglyai.

— **Gyászrovat.** Részvételt vettük a gyászirt, hogy *Roszbérgér* János magánhivatalnok múlt hó 29-en 41 éves korában Budapesten elhunyt. Az elhunytat özvegy édesanyja, testvérei s nagyszámú rokonság gyászolja. Roszbérgér Béla helybeli cukrász testvérbátyját vesztette el a boldogultban.

— **Értesítés!** Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a fűszerkereskedő urak, közös megegyezés folytán, üzleteiket naponta este 8 órakor zárják. *Kereskedő-Ifjak Egyesülete.*

— **Öngyilkos gyámpénztárnok.** Megírtuk annak idején, hogy *Szili Gy.* János moóri gyámpénztárnok agyonlőtte magát. Az alispán rendelkezése Szabó József h. főszámvevő és Szakál Antal ellenőr részletesen megvizsgálták az öngyilkos gyámpénztárnok számadásait s 906 kor. hiányt állapítottak meg. Az óvadékból ez a hiány megtérül. A gyámpénztári teendőket ideiglenesen *Korb Mihály* községi bíró végzi.

— **Kosárfonó tanfolyamok.** A földmívelésügyi miniszter a Fejérmegyei Gazdasági Egyesület által rendezendő kosárfonó tanfolyamokra 1200, a tél folyamán tartandó népszerű gazdasági előadásokra 400 koronát utalványozott.

— **Meghívó.** A székesfehérvári korszólászó egyesület f. hó 7-én d. e. 11 órakor tartja meg (a Vörösmarty körben) tisztújító közgyűlést, amelyre az igen t. tagokat ezennel meghívja az *elnökség.*

— **Tűz a vidéken.** Múlt hó 29-én este Pór József ondódi lakos, földmives házában tűz volt. Az istálló nádteteje gyulladt meg, a honnan a lángok csakhamar átcsaptak a lakóház tetőzetére is. Dacára annak, hogy gyors segélyben nem volt hiány, a két tetőzet teljesen leégett. A kár mintegy 400 korona, mely összeg egy része biztosítás folytán megtérül.

— **Bűnügyi főtárgyalások.** A székesfehérvári kir. törvényszéknél 1902. évi december hóban a bűnügyi főtárgyalások a következő sorrendben tartatnak meg: december 3-án: Hoffman Andor emberölés vétsége; 6-án: Varjas Józsefné és 1 társa család bűntette, Németh György lopás bűntette; 20-án: Bencsik Pál lopás vétsége, Vényi Mihály lopás bűntette, Vas Péter súlyos testi sértés bűntette, Szabó Pál és 3 társa lopás bűntette; 23-án: Héger József és 1 társa súlyos testi sértés bűntette, Gájer János és 4 társa lopás bűntette, Varga Mihály és 1 társa lopás bűntette; 27-én: Derecskei István és 11 társa súlyos testi sértés bűntette; 30-án: Dzsája Ambrus hat. elleni erőszak bűntette, Marikovszky Jenőné hamis vád bűntette, Nagy Erzsébet magzat elhajtás bűntette.

SZÍNHÁZ.

Szombat, nov. 29.

Postásfiu és luga. Vidám bolondság, négy pipa dohányban. Irta Könyvkötő (Buchbinder) Bernát; a magyar nyelv számára megnyerték Sziklai Kornél és Faragó Jenő. Muzsika is szól benne!

Mint minden darabnak, ennek is van tartalma, de mi jobbnak láttuk a budapesti országos vegyelemző intézetbe küldeni, a mely a következő alkatrészeket állapította meg benne: egy adag „Peleskei nóráus,” fél adag „Suhancz,” három adag „Színházi képtelenségek”; ezeken kívül a legváltozatosabb arányokban: művészek, ripacsok, élő kritikusok, Alborák Emőd Mária, helyi vonatkozások, egy postásfiu, a ki egy csöppet sem fiu, hét szem cukor, egy szobalányból vedlett primadonna, egy hebegő udvarmester, egy pohár víz, egy állandó önkivületi állapotban levő rózsá, egy megvadított zenekar, egy idült nyomdász inas és még sok egyéb furcsaság.

Ugye tartalmas kis darab! Nem kell ám tőle megijedni, mert az alkatrészek igen ügyesen vannak összekeverve úgy, hogy az egész egy csinos konglomerátta, kacagató bolondsággá egyesül. A közönség is megneszelve, hogy kedélyes estére van kilátás és szépen megtöltötte a színházat.

Maguk a szereplők — a jó szereposztás, vagy a telt ház tette-e — valamennyien jól voltak disponálva. Nemes versenyre keltek a szép eredményért. Csak egy volt hors concours, ez Margó Zelma (Klári). Ugy érezte magát a darabban, mintha neki írták volna; mi meg is vagyunk győződve, hogy nem itt, de sehol ezt a szerepet jobban el nem játszhatták volna. Művészi játéka úgy ragyogott, tündökölt ott a darabban, mint a fényes nap az őt környező égitestek közepetté. Játékban nyilván Szalóki (cimszerep) közelítette őt meg. Rendkívül ügyes, rokonszenves postás-

fiu volt, aki nem egyszer extemporizál: az összehatás előnyére. Olyan kedvesen bolondozott el, hogy állandó derűltétségben tartotta a közönséget. De nem is csoda, mikor valaki a szép tehetsége mellett olyan ennivalóan kedves partnerhez jut.

A többi szereplők közül Szabóné (Bájkerti Lili), Décsi (báró Szalánczy), Margittai (az „Emil”), Tóth Lajos (színházgató), Balogh József (a hebegő udvarmester), Nagy Mariska (a mérges primadonna) és Déri (Pityke Pál) érdemelnek különös elismerést.

Vasárnap, nov. 30 d. u.

A vigécek. Kövesi bohózata. A szereplők közt olyan is akadt, aki tudta a szerepét, az öt vigéc közül pedig egy, aki az énekszóveget is tudta. Az előadás azért jól sikerült, mert a karzat erősen kacagott; és ez is valami.

Vasárnap, nov. 3. este.

Postásfiu és luga. Ismét telt ház. A darab zenéje is mind jobban-jobban hódít. A director is lelsóhajt: no végre az első kasszadarab. Azt hisszük ez még sok telt házzal fog a directorumnak kedveskedni.

Hétfő, dec. 1.

A két lacsó. Színmű 7 képből. Egyöntetű előadás tette élvezhetővé a darabot. A legkarakterisztikusabb, legsikerültebb alakítást Szabóné (Zephirine) és Szalóki (Lalimace) mutatták be. Nagy Rika (Jean, Fantan) igaz, hogy hálás szerephez jutott, de meg is felelt neki becsülettel és olyan kedves volt, hogy a legtöbb óváció neki jutott. Úgyesen játszottak még Décsi (D'Alboise Róbert), Szarvasy Ilona (Claudinet), Margittai (Kerlor gróf), Déri Tivadar (Mulot) és Bónis Margit (Simplice nővér), a ki igazán finom érzéssel játszotta meg rövid apaca szerepét. Nem mondhatjuk ezt T. Konkoly Thege E.-ről (Helene), a ki ismét kimutatta, hogy a festéshez sem ért, mert a két halántékán hordja az arca rózsapírját. A szerepét meg úgy énekelte végig.

Szól.

Értesítés!

A székesfehérvári 363. sz. ttkvi. betétben felvett s a belső hegyen fekvő Breisenbach Magdolna tulajdonát képezett 2000 □-öl területű volt szőlő a rajta levő laházzal és nagy pincével folyó 1902. évi december hó 20-án d. e. 10 órakor a székesfehérvári kir. törvényszék földszinti 53. sz. szobájában nyilvános bírói árverés útján el fog adatni.

Szőlőoltványok

szőlőoltvány-minőségben és európai nemes gyökerezésű szőlővesszők mélyen leszállított árákon! Oltványok (2-30-100 ft. Mindenik a legkiválóbb bor- és csomófogók, hód, fajtszám, teljes jóállással. Ha a szállítmány a megrendelőnek meg nem felel, úgy az oda- és visszaszállítási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget bírány nélkül azonnal visszatesszem. Így mindenki ebbeli szültséglettel és en költségemen hához szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditschia-csemeték és magvak. Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő süvénynövények. Ez az egyedül, melyből oly üdökös kertés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, így, hogy a bekertett mezők teljesen kitesselek szarvakkal. Minden rendezéshez rajzokkal ellátott útmutatás és kezelési utasítás mellékelve. Bővebb tájéko, és végeztetés fénynyomatú díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési külsőzettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezrel, ki címét egy levelezőlapon tudatja, mely niúcsen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát hasznosra ne fordítsanak, város, falu, puszta, gazdaság vagy szegény család névénél. Így még azoknak is érdekében áll, kik rendelni semmít sem akarnak, mert benne számos oly költemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Díocsemeték. Kétéves, óriási jövődelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül terjedt.

Cím: „Érmelléki Első Szőlőoltvány-Telep” Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Nagy karácsonyi vásárunk

már megkezdődött és tart 1902. december hó 31-ig.

Csakis ezen időre szállítjuk le összes raktáron levő cikkeink árát mélyen a beszerzési áron alul. Nemesak karácsonyi és újévi ajándék cikkek, hanem

vászon-félék, kész női és férfi fehérneműek, szőnyegek, női és férfi szövetek, kész női felöltők, szőrmeárúk és sokoldalú üzletünk összes cikkei kaphatók alkalmi vételű áron.

Óriási maradék vásár!

Női szövetek, selymek, flanellek, barchet maradékok minden elfogadható áron adatnak el.

Vidékre mintákat készséggel s bérmentve küldünk s beérkező megrendeléseket pontosan elintézzünk.

Karácsonyi vásárunk minél élénkebb igénybevételéért esedezve maradunk

kiváló tisztelettel

SCHUBERT és SCHLESINGER.

Székesfehérvár, Nádor-utca.